Учѣте ся брати мои, Думайте читайте

И чужому научайтесь, Свого не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда
И сила и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 43 ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 5-го Децембра 1894. ГОДЪ II

ДО РУСКИХЪ РОДИЧОВЪ въ Америцѣ.

Днесь ôдзываємь ся до васъ руски родичѣ въ Америцѣ, щобъ пригадати вамъ вашь обовязокъ, якій маете взглядно вашихъ дѣточокъ. Самымъ першимъ обовязкомъ родичѣвъ єсть: щобъ ихъ дѣти, якъ тôлько зачнуть брати ся говорити, починали свôй дитинячій розговоръ съ Богомъ т. е. вчили ся руского Отче-нашу въ рôдной мовѣ. Дитина сама не навчить ся, наколи отець або мати не будуть ихъ вчити молитвы. Той „Отче нашъ," котрый мама своей дитинѣ прокаже, глубоко впишеть ся въ молодечу память и въ невинне серце и дитина николи го не забуде молити до Бога и незабуде той мовы, въ котрой мати учила молитися.

Уважайте руски родичѣ на се, бо занедбане того обовязку стягне на васъ божій гнѣвъ а вашихъ дѣтей погибель, – причиною той погибели будете вы сами и на страшный день суда будете ôтповѣдати за себе и за дѣти!

Мы не разъ переконали ся о тôмъ занедбаню по плейзахъ, де отецъ йде на цѣлый день до роботы, а мати занята роботою въ дома коло праня лаховъ бордінґерôвъ, забуває дѣтямъ своимъ проказати молитву и дѣти ростуть бѣгаючи на свободѣ безъ знаня положити на себе знакъ креста святого.

Щожь буде зъ такихъ дѣтей, наколи они въ той дикости и незнаню выростуть? Нѣ они до Бога, нѣ до рускихъ людей. Сли чоловѣкъ зъ малку не навчивъ ся молити до Бога ôдъ рôдной своей матери та и въ рôдной мовѣ, то ôдъ кого пôзнѣйше навчить ся тутъ въ Америцѣ, де въ школѣ жадной религіи не вчать.?

Съ такой дитины, котрой отець и мати не навчили руской молитвы, ничъ доброго на свѣтѣ не буде. Така дитина, прійшовши до повныхъ лѣтъ, не буде знати о Бозѣ, о его святой воли, о его приказаняхъ; така руска дитина въ дорослôмъ вѣцѣ не тôлько пропала для Бога, але и для руской народности.

Коли въ недѣлю руски люде будуть йти до руской церкви Богу молити ся, такій ненавченый рускими родичами зъ малку руского: Отче нашу, буде стояти зъ айришами зъ попôдбиваными очами коло замкнутыхъ дверей сальону тай мѣряти: кто дальше плюне! Ото будучнôсть руской дитины въ Америцѣ, наколи родичѣ занедбають свôй перший обовязокъ, о котрôмъ мы въ горѣ спôмнули...

Дальше пригадуємь родичамъ, щобы уважали на своихъ дѣтей якъ они бесѣдують. Се добре що дѣти руски тутъ роджени говорять по англійски, але обовязкомъ родичивъ єсть въ дома учити дѣтей говорити по руски и щобъ дитина въ родинномъ кружку говорили тою мовою, що батько та мати и щобъ она знала же зъ руского роду походить и звали себе рускою.

Родичѣ довжнѣ уже зъ малку вщипляти поняте въ молодечôмъ серцю дѣтей, що они суть русинами а не англиками, словаками, полками.

Руска мати тутъ въ Америцѣ повинна оповѣдати своимъ дѣтямъ якъ звесь той далекій край зъ котрого родичѣ прійшли до Америки, же той называє ся рускимъ и люде що въ тôмъ краю живуть называють ся Русинами и що тіи русины гень далеко за моремъ тяжко бѣдують въ своимъ краю, бо чужій люде забрали злодѣйскимъ способомъ колись руску землю и теперь панують а русины зъ бѣды и нужды мусять йти въ Америку заробляти хлѣба!

Тамтотѣ Русины що позôстали въ краю тяженько бѣдують и борють зъ ся ворогами, котрѣ безправно посѣдають що найкрасшу руску землю: поля, лѣсы, луги, пасовиска, сѣножата и то все або паньске або цѣсарске. а хлопске ничъ тôлько яма на цмінтарѣ и то въ кутику свинями пôдрытого паркану!.

Такимъ оповѣданемъ зъ одной тôлько страницѣ нашой бѣдолашной исторіи, може руска мати або рускій отець защипити въ серцю своихъ дѣточокъ любовь до всего що руске: до руской мовы, народу, обряду, церкви. Зле роблять тіи родичѣ що тѣшать ся коли ихъ дитина уже по словацки знає проклинати а по руски перехрестити ся не умѣє. Учѣть зъ малку дитину рôдной мовы; учѣть зъ малку молитвы по руски, учѣть зъ малку любити Русь и оповѣдайте муки и терпѣнія Русинôвъ, котрѣ по нынѣ суть ще рабами, – стогнуть у неволи, гнуть карки то въ нѣмецке, то въ польске, то въ мадярске, то въ російске ярмо!..

Старайте ся руски родичѣ запалити огонь любви до рôдной прадѣдной земли и завзято бороти ся за волю Руси Украины въ серцяхъ вашихъ сынôвъ, нѣмъ рабами ляжете въ невôльничу яму! Але кто хоче комусь якій добрый прикладъ въ якôмъ чôмъ предподати, мусить вперше самъ добрый бути. Сли руски родичѣ хочуть сповняти свôй обовязокъ взглядомъ дѣтей т. е. сли хочуть щобъ ихъ дѣти росли въ страсѣ божôмъ, молили ся въ рôдной мовѣ, щобы въ молодечихъ грудяхъ билось щиро-руске серце, то мусять сами родичѣ бути побожными, и горячими патріотами т. е. все въ дома, чи поза домомъ говорити зъ своима по руски ане калѣчити по словацки або по польски.

Ото руски родичѣ якъ маєте старати ся выховувати тіи дѣточки тутъ въ Америцѣ, якими васъ Богъ потѣшивъ. Выховуйте ихъ по христіяньски: щобъ они знали и любили Бога, до него щиро по руски молили ся, своей рôдной мовы не цурали ся! Щобъ они знали зъ якого они народу походять и щобъ завсе признавали ся Русинами и щобъ знали же Русины въ Европѣ суть донынѣ въ неволѣ и терплять голодъ и нужду на ихъ земли але уже не власной и же Русь буде потребувала колись помочи ôдъ Русинôвъ зъ Америки, наколи наспѣє часъ Богомъ означеный для освободженя Руси Украины!

Одъ выхованя молодого поколѣня зависить судьба народа. Слибъ днесь въ Галичинѣ вôльно було выховувати въ школѣ нове поколѣне въ правдивôмъ патріотичнôмъ рускôмъ духу, тодѣ ляхъ въ Галичинѣ зъ руской части не бувъ посломъ до сойму, до думы державной, але замѣтавбы улицѣ Львова зъ нумеромъ на шапцѣ!

Рускі родичѣ въ Америцѣ! Выховуйте вашѣ дѣти такъ, якъ вамъ тутъ пишемо, а за таке выховане вашихъ дѣточокъ поблагословить васъ Богъ, а рускій народъ хвалити-ме васъ!

Що то може одвага и сильна воля!

Майже вся цивилизована Европа думала до теперь що побороти хиньске царство е дуже трудно и майже не можливо.

Йти войною на край, котрый числить 400 міліонôвъ мешканцѣвъ, треба не абы якой будь ôдваги; мыслити о побѣдѣ надъ такою силою здаєть ся неимовѣрнымъ. Але Японія, краина що числить 40 міліонôвъ люда, пустила ся до борбы зъ Хинами и въ кождой битвѣ выйшло японьске вôйско побѣдоносно. Помимо того нѣкто не хотѣвъ вѣрити въ цѣлковиту побѣду по сторонѣ японьчикôвъ надъ хинами, бо ще стояла на завадѣ найсильнѣйша крѣпость „Port Arthur," въ котрой обварованѣ хинчики не допускали японьчикôвъ до завоюваня ихъ краю. Але ôдвага и сильна воля японьчикôвъ доказала чуда и въ одной ночи взяли крѣпость, 50 тысячь плѣнниковъ и два военні кораблѣ.

Европа здивована подивляє хоробрость и одвагу побѣдоносныхъ японьчикôвъ. Такъ то ôдвага и сильна воля веде до побѣды и славы слободушіє, не вѣрене въ свою силу, веде до неволѣ и ношеня кайданъ. О тôмъ треба подумати Русинамъ въ старôмъ краю.

Вкравъ 354 тысячъ дол.

Добродѣй Samuel C. Selly котрый бувъ урядникомъ въ Shoe and Leadher Bank въ Ню Йорку и провадивъ книги рахунковѣ, переравовавъ 354 тысячъ до своей кишенѣ и ставъ ся невидимымъ. Въ тôмъ рахунку помагавъ му оденъ адвокатъ, котрый певно буде боронити невинность злодѣя, наколи удасть ся поліціи его пôймати въ свои обятія.

Люде що вложили гроши до того банку, не мають ся о ничъ бояти, бо заложителѣ банку заявили готовôсть покрыти крадену суму гроша.

Кôлько то денно заробляє компанія верховой колей „Elevated R. R. Company въ Ню Йорку?

Денный доходъ той компаніи 30.000 доляровъ. Але цѣкаве буде читателямъ дôзнати ся въ якій то способъ зберає тотй гроши зô всѣхъ стацій и ховає передъ злодѣями. Наколи въ нôчной тишинѣ весь розлоглій Ню Йоркъ спить и одпочиває по дневнôмъ трудѣ, тодѣ по крутыхъ линіяхъ верхной кольей неспяча людина може спостерегчи такъ коло першой годины въ ночи якесь свѣтло, що тягнесь скоростію блискавки позакрутахъ верхной кольей, Се машина зъ однымъ вагономъ блискавкою гонить зъ одной стацій на другу и ôдберає мѣшками гроши и везе до магазину 30 тыся ъ мѣди и серебра и складає на купу. При той роботѣ суть заняти тôлько 3хъ урядникôвъ ôдъ компаніи, котрыхъ тая-же що тыждня змѣняє, щобъ не спроневѣрились тай зъ грошами не втѣкли.

Въ Brooklin-ѣ

Було землетрясене и въ багато домахъ не позôстало анѣ одной шибы въ ôкнахъ. Кôлька домôвъ завалилося але страты на люцкôмъ житю не було тôлько оденъ педляръ зломивъ ногу и потовкъ ся.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
" "Six months. " 6.00

All money or money orders should be addressed to:
"Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

Кто замавляе „Свободу" мае рôвночасно заслати и предплату иначь ся не посылае.



ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

НЕ НА ЧАСЪ.

Недавно вычитали мы зъ „Душпастыра" церковной газеты выходящой во Львовѣ, що тамъ завязавъ ся комітетъ, въ котрого складъ входять найвысшй лиця руской церкви и кôлька свѣцкихъ мужôвъ знаныхъ свѣту своею наукою и патріотизмомъ, щобъ заяти ся празднованемъ 300 лѣтной рôчницѣ „Берестейской Уніи"

Святковане якойсь славной подѣи въ исторіи вôльного народа есть святымъ обовязкомъ того народа и свѣдчить що народъ понимае свою народну честь и вмѣе оцѣнити заслуги своихъ героивъ, бравшихъ удѣлъ въ славетной подѣи.

Але мы Русины, закованй рабы, одеңѣсенькй на весь цивілізованый свѣтъ, не можемо обходити народного свята въ память славной подѣи изъ нашой исторіи, бо таке святковане въ очахъ мадярской нѣмецко-полской, російской поліціи е бунтомъ и зъ горы заказане.

Тымъ меньше не есть на часѣ обходити память огидной брутальности, котра ôдбилась на невôльничôмъ карку русина раба, колись то вôльного христіянина и русина за часôвъ Володиміра!

Мы, яко русины католики не маемо ничъ проти Уніи догматичной со святымъ апостольскимъ римскимъ престоломъ, тôлько способъ перепровадженя уніи за часôвъ Польщи, задля политичныхъ цѣлей, есть огиднымъ въ очахъ цівілізованого свѣта а намъ русинамъ народовцямъ пригадуе елезы, рѣзню и кровь мучеников русинôвъ, котрыхъ катами були поляки и іезуиты а святійшій римскій престолъ николи не одповѣдае за душегубникôвъ!

Протое кажемо, же святковане днесь ще не есть на часѣ. Недавно тому обходило ся въ царско-православной Росіи свято 100 лѣтной рôчницѣ перехода унятôвъ на православіе. Тую подѣю назвали также святомъ народнымъ. А чи то правда? Чи то свято народне: обходити память нещасныхъ дней горя и мученія? Чи то свято, наколи невинныхъ дѣтей, женъ и старцѣвъ кололи багнетами крещенй Кирґизы, навертаючи на поліцейское православіе? Чи то народне свято, наколи около уніятской церкви лежали трупы замордованыхъ русиновь:женъ дѣтей, чоловѣкôвъ — а решта що ще жили середъ лютой зимы, по царскому указу ступали, голй босй, голоднй и хорй въ далекій Сибірь за тую одну провину що передъ 300 роками змусѣли ляхи ихъ прадѣдôвъ узнавати „Унію" але не зъ Римомъ, тôлько зъ гнилою Польщою!..

Отже за те мучили внукôва каторгою, Сибіромъ?! Отже те свяковане памяти 100 лѣтной рôчницѣ наверненя нагайкою и мечомъ уніятôвъ русинôвъ зô стороны російского правительства есть не люцке огидне и кричить о пôмсту за невинно пролягу кровъ Русвнôвъ уніятôвъ.

Обходити память 300 лѣтной рôчницѣ сей „берестейской уніи" значить: обнавляти той самъ огидный способъ наверненя православныхъ русинôвъ на „унію" не по духу Рима, але полякôвъ, що россійске правительство ужило при наверненю уніятôвъ на царское православіе. Одно якъ и друге навернене стояло много слезъ и крови, крови руской, пролитой невино! Мы тутъ говоримо о способѣ, а не о самой правдивой уніи зъ Римомъ, котрой сдна часть Русинôвъ крѣпко держить ся.

Лучше бы было слибъ тое святковане памяти „берестейской уніи" залишити бо не на часѣ и нетреба обнавляти ще не загоеныхъ ранъ Руси-Украины! Богъ дасть обходити память не тôлько уніи церковной, але и уніи національной: наколи Русь Украина осѣнить всѣхъ своихъ дѣтей прапоромъ свободы, думки, вѣры и слова.

Закопаный скарбъ.

Въ селѣ Трôйци пôдъ Заболотовомъ въ повѣтѣ снятиньскôмъ выкопавъ якійсь селянинъ на своимъ грунтѣ сѣмъ чвертокъ турецкихъ дукатôвъ. Сей скарбъ мае походити за часôвъ турецкихъ вôйнъ; ôнъ бувъ военною касою туркôвъ и они въ небезпечности закопали его. По той першой вѣсти, що появила ся въ газетахъ, надôйшла нова вѣсть, зъ котрой выходить, що цѣлый той скарбъ щось дуже непевный. Бо ось що пишуть: Мельникъ що служивъ на двôрскôмъ обшарѣ въ Трôйци, нѣмець, копавъ щось около млына и докопавъ ся якоись скринѣ та попросивъ чотырохъ людей, щобъ помогли ему занести сю то скриню до хаты. Отворивши ей въ хатѣ, мавъ мельникъ найти въ скрини зганй дукаты. Онъ наказавъ людямъ нѣкому про се не говорити, сказавъ, що поѣде до Вѣдня, вымѣняти гроши и обѣцявъ имъ нагороду.

До дня 24 с. м. жовтня ѣздивъ ôнъ дѣйстно три разы, а приѣхавши зъ Вѣдня, заплативъ людямъ що ему помагали переносити скриню по 100 зр. и обѣцявъ имъ дати ще по сто зр. сли нѣкому не скажуть про найденый скарбъ. Передъ двома тыждьями, въ недѣлю зôбрали ся тй помôчники въ коршмѣ, и тамъ пôдпивши собѣ такъ розбалакали ся, що стали оповѣдати про найденый скарбъ. На се надôйшовъ жандармъ, а почувши о що рѣчъ иде, взявъ тыхъ людей до протокулу, а ôдтакъ зробивъ у мельника ревізію. Однако не найшовъ тамъ дукатôвъ, лише якійсь золотый перстень и бразолетку, обѣ рѣчи оцѣненй на – якъ кажуть – на кôлька тысячôвъ зр. Мельника и его помôчникôвъ повѣзъ заразъ жандармъ до заболотовецкого суду и тамъ замкнули ихъ до арешту. Въ судѣ при протоколѣ сказавъ мельникъ, що найшовъ тй дорогоцѣнности разомъ зъ дукатами, але що обѣ рѣчи походять зъ найновѣйшихъ часôвъ, то заходить подозрѣне, що цѣлый скарбъ мусить бути краденый.

Дальше сказавъ мельникъ, що одного разу прійшла до него знана въ селѣ ворожка и просила его, щобъ ôнъ позволивъ ѣй заразъ молоти, а она покаже ему за те, де лежить въ земли закопаный скарбъ. Онъ послухавъ ей и на другій день забравъ ся копаня. Догадують ся, що скарбъ мусить походити зъ крадежи и коли мельникъ выкопавъ дѣйстно якусь ще бôльшу суму грошей або дорогоцѣнностей, то ôнъ ихъ ще всѣхъ не вымѣнявъ анѣ не попродавъ, лише може зновъ десь закопавъ въ землю. Дальше слѣдство выяснить мабуть цѣлу справу.

Нужда народу. Еміграція. жиды.

Красный то повѣтъ тая Коссôвщина! На самôмъ полудни Галичины а на границѣ Буковины положена, мае лагôднѣйше пôдсоне ôдъ иншихъ галицкихъ сторôнъ мае краснй сады и лѣсы, поля вправдѣ не дуже богато але за те краснй полонины. Черезъ выпасъ худобы по полонинахъ мôгъ бы сей повѣтъ бути однымъ зъ найбогатшихъ въ краю. А то противно: одни люде идуть зъ ôдтамъ за зарôбками до Ромуніи на тяжку неволю, другй якъ на пр. зъ Ясенева-горѣшного, лишають хаты на волю божу та утѣкають на Угорщину або и Буковину. А хто тому виненъ? Не земля, що потрафила бы выживити тôлько народу, якъ есть въ повѣтѣ, анѣ способнй Гуцули. але тіи люде, що мають управу въ повѣтѣ.

Бѣдный Гуцулъ не тôлько не знаходить помочи, але ôнъ выставленый на всякй драчи и кривды. Коли уже не може выдержати въ своимъ селѣ то запродуе ся агентамъ жидôвскимъ за границю въ правдиву неволю, яку терпѣли хиба колись чорнй мурины, въ тôй остатной крайности не ôнъ знайде опѣку, але его томителѣ. Такъ було передъ двома роками, коли въ косôвскихъ арештахъ вязнено 7 селянъ за те, що не хотѣли ити до Румуніи, куды звербувавъ ихъ жидôвскій агентъ и ôдставлено ихъ примусомъ черезъ жандармерію до границѣ...

За те жидамъ жіе ся тутъ дуже добре.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Президентъ Клевеляндъ е хорый на ревматизмъ и лежить въ постели. Пôйшовъ уже и розголосъ що ôнъ таки небезпечно слабый, але его пріятелѣ тôлько укрывають се передъ публикою.

Лігайска компанія желѣзной дороги постановила ôдтягнути 10 процентъ платнѣ всѣмъ своимъ урядникамъ, котрыхъ рôчна пенсія выносить тысячъ долярôвъ.

Дня 30 новембра упавъ въ Джерсі Сіті перший снѣгъ.

Въ осадѣ Middlesboro, Ky. оденъ осадникъ Mc Campbell за порадою старой индіянки взявъ ся до копаня за скарбомъ на своей фармѣ и вдѣйстности знайшовъ золото въ цѣнѣ 4 тысячъ дол. Варта было стару индіянку послухати и копане оплатило ся.

Antonio, Tex. Не далеко того мѣста дня 29 нов. о першой годинѣ по полудни напали розбôйники на пасажерскій потягъ и застановивши его, зъ револверами въ рукахъ приневолили всѣхъ пасажерôвъ ôтдати всѣ гроши, яки при собѣ кождый мавъ и забравши все що имъ пôдъ руки попало, пôйшли въ лѣсъ зъ нагромадженымъ добромъ. Поліція слѣдить якъ нôчъ такъ день за злодѣями, але дотеперь не попала на слѣдъ.

Редакторъ „Свободы" въ Washington-ѣ.

Бути въ Римѣ а не видѣти св. отця папу римского, здавалобъ сядивнымъ, такъ и само бути въ Америцѣ а не бути въ Вашинґтонѣ.

Видѣти тôе мѣсто, тую столицю богатой краины и подивити ся на капитоліумъ, було усе моимъ задушевнымъ бажанемъ. Улицѣ Вашинґтону просторонй, чистй, гладкй, а по бокахъ величавй готелѣ на европейскій ладъ зъ американьскою кухнею и услугою. Моя увага була звернена на торжественно взносячій ся въ лазурне небо своею копулою капитоліумъ. По громадныхъ сходахъ ходять и проходять ся нігры и якась гордôсть малюють ся хоть незначно на ихъ чорнôмъ лици споглядаючи на будову славы и могущества вôльной республики. Я ставъ говорити съ старенькимъ нігромъ, котрый числивъ 80 р. и замѣтавъ сходы ктпітоліа. Мѣжь иншимъ сказавъ менѣ старець. наколи дôставъ ôдъ мене пару центôвъ на тютюнъ, же ôнъ дуже щасливый що може замѣтати сходы до храму свободы, бо днесь ôнъ и его внуки суть вôльными. Тодѣ. чуючи тотй слова старенького неґра, коло серця мене заболѣло и обернувшись на бôкъ обтеръ слезы, бо подумавъ я собѣ: Боже, Боже! чи дожію я лѣтъ сего ніґра, и чи увиджу я мою Русь Украину свобôдною?... Ахъ, тодѣ я-бъ сходы ей капітолія горячими ôдъ радости умывавъ слезами! Съ тою думкою пôйшовъ я дальше, може якихъ десять блокôвъ ôдъ капитолюмъ, до мешканя апостольского делегата архіепископа Sattoli? Дорогй черты лиця сего высокого церковного достойника були уже менѣ давно знанй ще за богословскихъ часôвъ и я

бувъ его ученикомъ, наколи нынѣшный апостольскій делегатъ преподававъ философію и догматику св. Томы. Приняте було якъ найсердечнѣйше. Предметомъ розмовы було положенѣ руско-американьской церкви, котрой добро вельми лежить на серцю апостольскому делегату. Межъ инчимъ апостольскій делегатъ заявивъ, що се буде его стараніемъ абы руска церковъ процвитала и пишалася своимъ прехорошимъ обрядомъ на вольной земли. Казавъ що вѣрность Русиновъ до св. престола римского есть дуже крѣпка и не похитна якъ бескидъ.

Апостольскій делегатъ знавъ также все що писалося въ „Свободѣ" и звернувъ увагу редактора на де якій хибы.

Въ конци Высокопреосвященный благоизволивъ дати редактору „Свободы" рекомендуюче письмо до тутейшихъ епископовъ, щобъ були до помочи ему тамъ, де ходить о добро рускихъ вѣрныхъ въ Америцѣ.

Дай Боже щобъ делегатъ апостольскій Саттоли живъ на многіи лѣта для блага руской католицкой церкви!

На вѣсть о смерти ОМЕЛЯНА ОГОНОВСКОГО

Сумну звѣстку принѣсъ сюда
Розбурханый океанъ:
Що у Львовѣ померъ славный
Борець Руси Омелянъ.

И знову Русь прискорбная
Горячи проливае,
Надъ свѣжою могилою
И плаче и рыдае.

Не плачь Мати Невольниче
Не вмеръ но спить Омелянъ!
По вѣкъ жити знай Онъ буде
Въ нашôмъ серцю и всѣхъ Славянъ!

Мы Русины твои дѣти
На далекой чужинѣ,
Духомъ кладемъ Ему вѣнець
На его домовинѣ.

И надъ нею присягаемъ:
Тебе Русе любити!
И за Тебе якъ Покойникъ
Душою наложити...

Гр. Гр.

ЖИЙМО ВЪ ЗГОДѢ!

Де згода въ родинѣ
Де миръ тишина.
Щасливи тамъ люде
Блаженна сторона!

Наколи чоловѣкъ сповняе волю божу и жіє въ згодѣ со своею совѣстію, тодѣ мае спокой и есть щасливымъ. Наколи въ родинѣ пануе любовь, порядокъ и згода, тамъ є щастѣ и благословеніе боже; де въ громадѣ є згода, тамъ село перемѣняе ся въ рай; наколи въ де-якой руской осадѣ въ Америцѣ гостить свята згода, тамъ люде беруть ся до просвѣты, до науки, тамъ розвиваесь и крѣпить ся рускій духъ патріотизма. Але де розладъ, а не ма згоды, тамъ пекло, сварня, бійка, процеса, посмѣхъ ôдъ чужихъ людей и грѣхъ.

До насъ доходять смутни вѣсти зъ контровъ, же въ тôмъ а въ тôмъ плейзѣ добре жилобъ ся русинамъ и у нихъ булабъ школа, читальня, всѣ присталибъ до „Союза" наколибъ не знаходивъ ся N. N. або X. N., котрый робить баламуту, все колотить, всюда хотѣвъ бы бути першимъ, всѣмъ рядити. Мы зъ нашой стороны вѣримо же оно такъ и есть и правду каже руска народна пословиця: „же одна паршива вôвця всю череду запаскудить."

Такихъ неспокôйныхъ людей легко всюда знайти.

Ихъ можна змалювати такъ: такій буритель иде дорогою завсе задуманый и дивить ся чи кто му не кланяєть ся и сказавъ бысь брате кто зна що такого сей собѣ думае – а ôнъ тôльки мыслить якъ бы що збрехати, людей посварити межъ собою, бо десь чувъ же осьтой и другій на тамтого вчора сказавъ въ сальонѣ прикре слово и ôнъ уже носить ся и гадкою якъ того порадити, що мае робити и якъ скаржити за образу чести.

Безъ него жадна пльотка не смѣе выйти на плейзъ и мусить посередно ôдъ него походити. Такого неспокôйника можна назвати: бабскимъ адвокатомъ програныхъ справъ.

Другій, такъ само неспокôйникъ и можна го зробити стрыечнымъ братомъ першого, мае тую хоробу въ головѣ, же му здаеть ся, що ôнъ всѣ мудрости поѣвъ бо не докôнчивъ третой нормальной у поблизкôмъ мѣсточку – але ту нашимъ людямъ повѣдае о гимназіи коло котрой переходивъ.

Такій мудрагель недопечена бараболя, хотѣвъ бы щобы все робили такъ якъ ôнъ хоче а самъ ôнъ анѣ его жѣнка, анѣ его тесцьова незнають чого хоче. Днесь бере ся до организаціи и кричить що ôнъ рускій патріота а якъ де здибле ть ся зъ ворогомъ мадярономъ то за одного шустер-куба пристае до ворожой партіи. Наколи видить що люде мають свôй розумъ, берець до бизнесу и якъ му сыръ зôгнивъ а ковбасу кôтъ зъѣвъ – тодѣ банкретуе и за якійсь часъ отвераe сальонъ. Словомъ такій буритель хотѣвъ бы и щось мати, чимсь бути, але не черезъ працю тôлько черезъ бурене людей и черезъ сѣяне незгоды оттакъ щобъ въ въ каламутной водѣ рыбу ловити.

Такимъ буритeлямъ и сѣячемъ незгоды межъ народомъ, кажемо щобъ застановили ся надъ собою. Наколи знзють що въ головѣ сѣчка, то най сидять тихо сли але есть троха якъ то кажуть „кусъ вченый" то най стараесь по христіяньски и по братньому другихъ научити якъ поступати абы русинамъ лучше жилось и небули усе темнымъ и нужденнымъ народомъ. До згоды, до згоды братя рôдни! Уважайте що згода будує а непорозумѣне руинує, бурить, нищить.

Сли ще коли дôйдуть знову до насъ аки вѣсти що въ тôмъ а въ тôмъ плейзѣ знаходять ся такі неспокôйни инивидуа, то подамо ихъ имена до публичной вѣдомости для перестороги другихъ.

Думка.

Ой, по мрачнôй по дубровѣ,
Вѣтръ осѣнный тамъ гуде,
И зривае зжовкле листе
И ярами го несе.

Котить ся ôдшибле листе,
Припочинку му не ма,
Вѣхоръ рище, вѣхоръ свище
Сѣрымъ вовкомъ завива.

На скалѣ пугачъ зловѣщій
Сумно-жально заквилить,
То заплаче, то регоче,
То шалено завищить.

И сумують дальни горы,
Сѣрый ихъ вкрывае мракъ,
У дубровѣ самотливôй
Думку думае ковакъ.

Ей, ты вѣтре, ей ты буйный
Зъ краю рôдного повѣй,
Мого серця люти муки
Буйнесенькій ты розбий!

Що тамъ дѣе родинонька,
Що дѣвчиночька моя –
Я въ чужинѣ, въ самотинѣ,
Забивае мя нудьга!

Вѣе вѣтерь, вѣе буйный,
Листъ ôдшиблый котить въ даль,
Въ козаченька молодого
Серце жме гôрка печаль.

До родины – шляхъ далекій.
Густи терни зросли –
Онъ въ чужинѣ – а дѣвчину
За нелюба ôддали!..

Л.

Політика.

Дня 26 новембра ôдбувъ ся въ Петроградѣ слюбъ царя Николая II зъ княгинею Аліціею Гескою. Зъ нагоды свого весѣля царь помиловавъ тыхъ, котри сидѣли въ гарештѣ за долги и ще кôлькохъ малыхъ переступникôвъ. Царь давъ по рублеви кождому поліціянтови, котрый тримавъ порядокъ при похоронахъ єго батька.

Славный російскій пяніста и композиторъ Рубенштейнъ умеръ нагло въ Петроградѣ.

Теперь цѣла Европа цѣкава знати яка буде політіка молодого царя.

Италія.

Римъ. Розбойники напали на мѣсточко Портолі въ Сардиніи въ цѣли обрабованя. Поліція взялась скоро до роботы выслѣдити розбôйникôвъ и арештовала 36 осôбъ, межъ котрыми находить ся богато самыхъ поліціянтôвъ, оденъ бувшій офіцеръ, оденъ священникъ, оденъ панъ судія и двохъ грунтовыхъ посѣдателѣвъ.

Въ Сициліи и въ Калябріи було страшне землитрясенє. Тысячъ а тысячъ народа ночуе и днюе у лихихъ будахъ на полю, а де було село, або мѣсто, а тамъ зъ розвалинъ взросла высока гора.

Добрый початокъ.

На розказъ царя маеть ся выробити проектъ закона, после котрого по всей російской державѣ будуть заправаджени елементарни школы. Давъ бы Богъ щобъ на Украинѣ вчили въ нашой рôдной мовѣ!

Хины.

Хиньске правительство хоче залишити проваджене вôйны и бажалобъ вôйти въ мирни переговоры зъ Японію, але тая по взятю крѣпости Портъ Артуръ шле свое войско на Пекинъ.

Берлинъ. Старый Бисмаркъ повдовѣвъ и естъ обава же ôнъ неодовга почвалае туда, зъ ôдки ще никто не вернувъ.

Що пишуть газеты.

На всѣхъ языкахъ и по всѣхъ усюдахъ выходячихъ газетахъ, можна подибати непотѣшне пророчество на політичне будуче. Въ одной або въ другой газетѣ можна подибати отъ що:

Наколи скôнчить ся вôйна на далекôмъ Востоцѣ межъ япаньчиками и хинчиками то кто зна чи не залетить искра военного огня до пороховень старой Европы, котра за богато мае пороху и дымного и бездымного що уже не знае де го подѣти. Кто знае чи не зачнеть ся вôйна въ Европѣ якъ въ Азіи буде кôнчитись?

И до того може легко прійти зваживши особенно на Нѣмеччину и на Росію, де ту и тамъ молодый монархъ управляе.

Молодѣжь бажае славы.

Календари „Просвѣты" и „Ставропигіи на рôкъ 1895 буде можь получити съ кôнцемъ мѣсяця Новембра въ Редакціи „Свободы"

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русиновъ, що маемо на складѣ всякй книжки школьни букварі, читанки, ôдъ першой до третой клясы. Маемо також всякй поучаючи книжки зъ общества „Качковского" и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души" Есть то одна зъ найкраснѣйшихъ книжокъ до моленя зъ чотырома кольороваными образками и 50 на чорнôмъ тлѣ Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа" Тіи книжки повинни находити ся въ кождой хатѣ руского робôтника.

Неодовга надôйдуть розличного рода образки, образы зъ рускими подписами.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнiи а именно:

Евангелiе нового издания въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащаницы на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матерiи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрицiи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковiи, мосяжнiи, и диновiи. Всякiи книги церковни, а особливо поручае образи до И к о н о с т а с о въ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрiляндъ Па, Мiннеаполисъ Мiнн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забераютъ ся жиды продавати церковни вещи и кажутъ собѣ за лихiй товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежитъ на серцю украшение домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнiйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати отъ людей, котри не маютъ изображенiя о церковнихъ вещахъ. При замовленiяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленiе больше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. особно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потверджение рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати через „Свободу“ Цѣнники можно получити въ Редакцiи „Свободы“

Зôстаю съ почтенiемъ Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКIЙ РУСКIЙ ШТОРЪ въ ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ ГЕОРГIЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патрiоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнi товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патрiотомъ, най спѣшитъ до свого руского штору. Особенно нашi ґаздынѣ най йдутъ громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣтъ до свого.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗIЙ ТАЛПАШЪ

РУСКIЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧIЙ.

246 PEARL ST SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебанiи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Што за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускiй — ЕДИНЫЙ — КОНТРАКТОРЪ и БУДОВНИЧIЙ — въ — Вилксбаръ и околицѣ.

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власнi конѣ до звозу матерiялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. i.

Мешкае на River Side, Недалеко Рускои Церкви.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша с а л я для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs. JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.



122 Cedar Str. New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА КОРАБЕЛРНА И КОЛIОВА.

Спродае шифкарты на найлѣпшiй линiи морскiй на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свôй чоловѣкъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сiти.

Пôдъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, няй зайдутъ тамъ а будутъ услужени по щыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що тôлько потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods I. ТАЛПАША и Я. ЖИЛИЧА

727. Commerce Str. ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшiи товари съ первой руки Всѣ свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великiй грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРIЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.



77-87 Morris Str. Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшомъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скаржився що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ ôстаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забувайте на

F. MISSLER



106 WEST STREET NEW YORK А въ JERSEY CITY 111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваше добро познакомитись зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ, а переконаесь що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample)

зъ глубокимъ почтенiемъ

EMANUEL GROSS.

Jmporter of Wines and Liqours

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY NEW YORK.

FRANK WEICEL



Найлѣпшiи Найтуньшiи а на часъ направитъ кождому зигарки, зигары и все що въ закресъ годинникарскiй входитъ,

131 YORK STREET, JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER,

101 MORRIS STREET, межи Washington a Warren улицями. Jersey City.

Поручае свôй складъ винъ заграничныхъ всякого рода пива, медъ, горѣлку лiкери по найтуньшой цѣнѣ.

Незабувайте за него.

R. H. MORGAN,

9 W. CENTER ST. SHENANDOAH PA



ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фанъ) Хоруговъ, Одзнакъ, Пасовъ. Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матерiи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣтъ по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN 9 W. Centre Str. SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерiю не грайте, тôлько грôшъ щадѣтъ. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!